

מאורות השבת

פרשת פנחס

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור עינינו | מאור הלשון | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

הקצף שלי

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֻם אֶת קִנְיָתִי בְּתוֹכָם, וְלֹא כְלִיטִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי." (כה, יא')

אומר רש"י: "בקצפו את הקצף, שהיה לי לקצוף".

מה אריכות הלשון הזו של רש"י?

כתוב בגמרא: "אל זועם בכל יום" - יש רגע אחד ביום שהקב"ה זועם, ובלעם הרשע היה יודע לכוון בדיוק אותו הרגע, ואז רצה לקללם.

שואל רבי אהרון מבעלז' אל זועם בכל יום?!

למה יש לו מידת הכעס בכל יום?!

אומרים חז"ל: 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע'.

כדי לנצח את היצר הרע צריך רוגז - זעם.

אבל מאיפה אני אקח רוגז?

'ולדבקה בו' - מה הוא רחום אף אתה רחום...

מכיון שאנו מצווים להדבק בו, ובמידותיו, הקב"ה כועס בכל יום, כדי לתת לנו את הכח להתמודד עם היצר הרע בכל יום.

מאור הפרשה

ר' אבשלום ח.

קנאות וכהונה

"וַיִּרָא פִּינְחָס שׂוֹאֵל הָאֱלֹהִים: מָה רָאָה? בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן" ראה שהוא בן אהרון, יש לו זכות אבות, יש בו כוח לעשות מעשה, "וַיִּקַּח רַמְחַם (בלי ואו)" גימטריא אברהם=רמ"ח, הוסיף לעצמו זכות אברהם, ש"ע שמסר נפשו, נעשה לו נס וניצל מכבשן האש. ובאמת שנים עשר ניסים נעשו לפנחס, אפילו הרומח התארך כדי שיכנס בשניהם. "אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמַּדְיָנִית" לא כתוב היכה, אלא הוכה! כלומר, שהקב"ה הרג אותו. שואל האלשייך: אם כן, למה מחזיק הקב"ה כזו טובה לפנחס? אלא שהקב"ה שמח במעשה פנחס "בְּקִנְיָאֻם אֶת קִנְיָתִי", הוא כמוני קנאי, אני מקנא לע"ז והייתי מכלה אותם, בא פנחס בקנאות ולקח כלי אומנותי מידי, "וְלֹא כְלִיטִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי".

בא הכתוב ומייחס את פנחס לאהרון הכהן "בן אלעזר בן אהרון הכהן". אהרון הכהן כל מידתו היא חסד. המדרש (שמו"ר) אומר: (תהלים פה) "חֶסֶד וְאֱמֶת נִפְגְּשׁוּ צֶדֶק וְשְׁלוֹם נִשְׁקָו". אלו משה ואהרון, אמת וצדק זה משה, חסד ושלום זה אהרון. אהרון הכהן הוא מספירת הוד, שכל עניינו לשרת את עם ישראל באהבה, שלכן הוא נקרא 'אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה'. למעשה יש בו את השלמות של החסד. זה לא מתאים לפנחס, הוא כולו דין. אם כן, איך ייחסו את קנאות פנחס למידת החסד של אהרון הכהן?

אומר השם משמואל: פנחס ידע שהמעשה שלו מסוכן, כי ייתכן שיהרגו אותו, אך אעפ"כ בשעה שראה את הנגף בעם וכל ישראל בסכנה, מסר את נפשו עליהם. אומר האלשייך: "ויקח רמח" לקח את רמ"ח אבריו בידו, דרך העושה מצווה שמקדש את האיבר שנעשתה בו מצווה, אבל

פנחס לקח את כל עצמו ומסר נפשו למיתה. קנה בכל עצמיותו רוחו ונפשו, איכות של קדושה שכאילו נברא בריה חדשה, נתקדש כולו. וזוהי מידת אהרון, שזכה לכהונה ע"י עשית העגל, שמסר נפשו עבור כלל ישראל, בא הכתוב וייחסו אחר אהרון. פנחס עושה מעשה של מסירות נפש כמו סבא אהרון, והקב"ה לא מקפח שכרו, "פנחס.. השיב את חמתו.. והיתה לו ולזרעו ברית כהונת עולם" בשכר הקנאות של פנחס הוא מקבל פרס כהונת עולם. אבל הגמרא (ברכות לב) אומרת: כהן שהרג את הנפש לא ישא כפיו. כהונה והרג אלו שני דברים סותרים. א"כ איך מקבל פנחס שכר של כהונה על הריגת נפש?

הזוה"ק אומר: שבאמת היה צריך פנחס להיפסל לכהונה עולמית בגלל שהרג את הנפש, אך קנאתו לקב"ה זיכתה אותו שייחסו לו ולזרעו כהונת עולם. ועדיין צריך להבין איך מתייחסת מידת החסד של אהרון לפנחס ואיך הקנאות מזכה לכהונה?

לאחר מעשה העגל משה אומר לשבט לוי "מי לה' אלי". מתקבצים אליו שבט לוי, הקנאים לדבר ה'. אומר להם משה (שמות לב) "מילאו ידיכם היום לה' כי איש בבנו ובאחיו ולתת עליכם היום ברכה", אומר רש"י: אתם הורגים אותם ובדבר זה תתנכחו להיות כהנים למקום. ושוב קשה, החינוך לכהונה מתחיל בהרג?!

הקנאי שכולו יראת אלוקים, לא פועל מכוח מידת הכעס או השנאה, אלא כל כוחות הנפש שלו זועקות על עוולה שנעשתה נגד ה'. "קנאים פוגעים בו" זו לא הלכה, זו תכונה שבנויה בנפש האדם, שאומרת הגמרא (תענית ד.) "ואמר רבא] האי צורבא מרבנן דרתח, אורייתא הוא דקא מרתחא ליה". כלומר הפנימיות שלו

המשך בעמוד 4

נא לשמור על קדושת הגליון

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל זללה"ה

מאור הלשון

ר' דניאל ג'.

משפחת האזני

לפגוע בחוש השמיעה שלו. וא"כ, אדם שעוד לא נטל את ידיו בשחר ושומע דבר שאינו הגון לא יכול להניח את אצבעו באזנו מפני הרוח רעה השורה על ידיו, ולכן ברא הקב"ה את הבשר שבסוף האוזן רך, כדי שיוכל לכופו לתוך האוזן ולא לשמוע דבר שאינו הגון. וראיתי עוד תירוץ לזה, שהנה אם מכניס אדם את אצבעותיו לאוזניו, באופן שנוגע בפנים האוזן, לחלק מהפוסקים הוא צריך נטילה, ואם הוא בזמן שלומד וכדומה ולא רוצה שידי יתנו צריכות נטילה, אז יוכל להשתמש באליה. [ומ"מ, עדיין צריך את האצבעות מחודדות, כדי שיוכל לכוף את האליה עצמה]. **ומבואר**, שחידוד האצבעות לא היה נצרך אלא לזמן מועט, מתי שעוד לא נטל את ידיו שחרית, וכן מתי שלא רוצה לחייב את עצמו בנטילת ידיים. **ורואים מכאן** את החשיבות של ההימנעות משמיעת דברים שאינם הגונים אפילו לזמן מועט, עד שלצורך זה נעשו האצבעות משופות.

וראיתי מי שדייק שבתחילה נקרא אצבון ולבסוף אזני, ע"פ הגמרא בנדרים (לב:), שאברהם אבינו בתחילה נקרא אברם ואח"כ אברהם, אברם בגימטרייה מאתיים ארבעים ושלוש, ובתחילה המליכו הקב"ה רק על מאתיים ארבעים ושלוש אברים, ואילו על החמשה הנותרים לא המליכו, ושתיים מהם אלו האוזניים, ופירש הר"ן הטעם, משום שאינם ברשותו של האדם להיזהר מהם, ולבסוף כשקראו אברהם, המליכו גם על החמשה הנותרים שאינם ברשותו להיזהר מהם. ולפי זה מעיקרא נקראו אצבון ולא אזני, כיוון שעדיין לא המליכם הקב"ה על אוזנם, שעדיין היו צריכים לשים את האצבע כדי לא לשמוע דבר שאינו הגון, אבל לאחר ששמרו את עצמם מלשמוע דברים שאינם הגונים, המליכם הקב"ה על אוזנם שלא הוצרכו לשמור על אוזנם כדי שלא ישמעו, אלא מנע מהם את השמיעה בדברים אלו. וכך מסופר על ה'חפץ חיים', שלזקנותו נחלש חוש השמיעה שלו ושמח שעכשיו אף אחד לא יבוא ל'צעוק' לו לתוך האוזן לשון הרע, והיינו שסייעוהו מן השמיים להינצל מדבר זה, אחר שהשתדל בדבר זה כל ימיו. **ה' יזכנו להישמר מלשמוע דברים שאינם הגונים. אכ"ר.**

"בני גד למשפחתם... לאזני משפחת האזני"
וברשי, 'אומר אני שזו משפחת אצבון (בראשית מו טז), ואיני יודע למה לא נקראת משפחתו על שמו'. עכ"ל. כלומר, לא מצאנו בבני גד משפחת אזני, וא"כ, מהיכן הגיעה משפחה זו, מתרץ רש"י שכנראה זו היא משפחת אצבון הכתובה בספר בראשית, וכאן רק נקראת בשם אחר, משפחת אזני. ובאמת ה'אור החיים' מביא שמצא ב'פסיקתא' ש'אזני זה אצבון שנאמר בפרשת ויגש', ומסיים ה'אור החיים' שרש"י ז"ל רוח הקודש הופיעה בו, וכיון אל דברי רז"ל. ע"כ. **והנה** ככל שיש דמיון בין שתי השמות יותר מסתבר לזהות שמדובר באותו משפחה, אבל כאן מהי השייכות שיש בין אצבון לאזני שממנו נוכל לזהות שאזני זה אצבון.

והש"ה הקדוש מיישב ע"פ מה שכתוב בגמרא (כתובות ה:): מפני מה אצבעותיו של אדם משופות [=מחודדות] כיתדות, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעותיו באוזניו. ע"כ הגמרא. וא"כ, מה ששינתה התורה את שמו של אצבון לאזני, זה משום שיש ביניהם שייכות, שכל מטרת חידוד האצבע [אצבון כמו אצבון] בשביל שיוכל להניחם באוזניו [דהיינו אזני].

וב'חתם סופר' כתב, שהכתוב הזכיר שהשתנה שם מאצבון לאזני דווקא כאן, כיון ששבט גד היו שכנים של ראובן ושמעון [כמבואר בפרשת הדגלים], ובשבט ראובן היה את דתן ואבירם ומאתיים חמישים איש מקריבי הקטורת, ובשבט שמעון היה את זמרי בן סלוא ועשרים וארבעה אלף המתים במגפה, ועכשיו שכולם כבר מתו ונשארו רק הצדיקים, הוציאו משפחת אצבון את האצבע מהאוזן, אבל לפני כן לא הוציאו, כיוון שחשש מלשמוע את דבריהם.

והנה בגמרא (שם) אמרו עוד, תנא דבי רבי ישמעאל, מפני מה האוזן כולה קשה והאליה [=הבשר שבסוף האוזן] רכה, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף את האליה לתוכה. והקשה המהר"ל, מדוע צריך גם את האצבעות המחודדות וגם את האליה, הרי באחד מהן לבד מספיק, ותירץ שאמרו בגמרא בשבת (קח:): 'יד לאוזן תקצץ', כלומר, לפני נטילת ידיים בשחר שורה על הידיים רוח רעה, ועדיף שתיקצץ היד מאשר לנגוע באוזן לפני שנטלה, כיוון שיכולה

מה קרה בדיוק באותו הזמן?

הקב"ה לא כעס כלל, כדי שהקללה של בלעם הרשע לא תחול...

ומאחר שלא הייתה מידת הכעס בעולם, לא היו יכולים בני ישראל להרגיז יצר טוב על יצר הרע...

לבני ישראל לא היה הכח להתמודד, לא עם היצר של בנות מדיין, וגם לא עם היצר של בעל פעור, וקרה מה שקרה...

מה עשה פנחס? התמודד עם היצר הרע.

אבל לא רק... הוא עשה כזה בלאגן שכולם קיבלו הלם!

כולם נעצרו, אף אחד לא המשיך לא עם הזנות ולא עם העבודה הזרה.

אומר הקב"ה: פנחס קצף את הקצף, שהיה לי לקצוף...

את מידת הרוגז, [שלא הייתה אצל הקב"ה באותם הימים, ומשום כך לא היו יכולים בני ישראל להתמודד עם היצר הרע], פנחס השלים...

ממידת הקנאה והרוגז של פנחס, בני ישראל שאבו את הכח להתמודד עם היצר הרע, וכך נעצרה המגפה.

(אפריון שלמה)

מאור הבית

תקנאי לכבוד הקב"ה

פִּינַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהָרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֻמְתֵי מַעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם וְגו'. (במדבר כה, יא)

הפרשה הקודמת מסיימת במעשה העצום של פנחס, שקינא לכבודו של הקב"ה. וכעת פרשתנו פותחת בהזכרת יחוסו של פנחס, "פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן". ומה הטעם לכך?

באה התורה הקדושה ויחסה את פינחס לאלעזר ואהרון, כדי להודיע שמה שהביא את פינחס לעשות את מה שעשה, זוהי אך ורק קנאתו הטהורה לכבודו של ה'.

ומשכך, פינחס וזרעו אחריו זכו לכהונה כשכר על מעשהו ככתוב: "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם" (פס' יג). ולא רק אלא שפנחס במעשהו עצר לדורי דורות מעשים שאינם הגונים, ובעצם הוא הציל עם שלם לדורי דורות ולכן זכה לשכר כה גדול מהקב"ה. פינחס הצליח לעשות מעשה לא פשוט משום שהייתה בו קנאת השם, הייתה לו דאגה לכבודו של הקב"ה, שגרמה לו לא להתפשר!

אמא יקרה, מאור הבית! הבית שלך צריך להתנהל על פי רצון השם, על פי התורה הקדושה ויש לך אחריות עצומה כי זה מתחיל ממך!

את מגדלת ילדים, והילדים שלך יקימו אף הם בתים, ומה שאת מחנכת, מה שאת עושה בעצמך, ימשיך לעוד דורות ואת חייבת לעשות הכל מתוך קנאה וכבוד לקב"ה.

בעבודת השם אין ויתורים ואין פשרות, ורצון השם תמיד צריך לעמוד לנגד עינייך ראשונה.

למדי מפנחס, קחי "רומח" ו"שפדי" [בקנאות] את כל מה שמפריד בינך לבין הקב"ה, כל מה שמפריע ומונע מהבית שלך להיות שלם על פי הנהגת הקב"ה, בלי חציצות. שמרי על גבולות לעצמך בקדושה ובטהרה וזה יחרט בזיכרון לדורי דורות.

כמו כן, המבחן (האמיתי) הוא [גם] מחוץ לבית. תשמשי דוגמא- בצניעות בכל הנהגותיך, בעבודת המידות שלך.. עשי קידוש השם, הנחילי לסובבים אותך אורחות חיים על פי התורה הקדושה. הן בדיבור והן במעשה. ואל תפחדי, היי שמחה במעשייך הטהורים והקדושים ומעשים אלו יזכרו תמיד אצל הקב"ה ואצל הבריות. היי קנאית לכבודו של הקב"ה!

כותבת לך בקנאות של אהבה! ;)

מאור המנורה

מנורת המאור פרק ז

קנאת השם

יש דברים שנתנו ביד כל מקנא קנאת השם להנקם מהם, כמו שעשה פנחס. כ"ש בגמרא (סנהדרין פא:), הגונב את הקסוה (כלי שרת שבמקדש) והמקלל בקוסם והבועל ארמית (גויה), קנאין פוגעין בו וכו' (ע"ש). אמר רב חסדא, הקנאי הבא לשאול, אין מורין לו. ולא עוד, אלא שאם פירש זמרי ורק אז פנחס הרגו, פנחס היה מתחייב מיתה. ועוד שאם לפני שפנחס היה מספיק לבצע את מעשה הקנאה, ולדקור את זמרי, בינתיים היה מספיק זמרי להרוג את פנחס, זמרי היה יוצא זכאי מרצח, שהרי לפנחס יש דין רודף! ומה היה בפועל? לאחר שזמרי הביא את כזבי לפני משה, שאלו, "בן עמרם, זו מותרת או אסורה? ואם תאמר אסורה.. בת יתרו מי התירה לך?!" נתעלמה הלכה ממשה. געו כולם בבכיה, והוא מה שכתוב "והמה בוכים פתח אוהל מועד, וירא פנחס בן אלעזר הכהן." מה ראה? אמר רב, ראה מעשה ונזכר הלכה. אמר למשה, אחי אבי אבא (אח של סבי), לא כך לימדתי ברדתך מהר סיני, הבועל גויה, קנאין פוגעין בו? השיבו משה, 'קורא האגרת, הוא יהיה השליח' כלומר, לך ועשה מעשה. ושמאל אמר, ראה שאין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה', כל מקום שיש חילול השם, אין חולקין כבוד לרב. רבי יצחק אמר, ראה מלאך המוות שבא והשחית בעם. מיד 'ויקם מתוך העדה, ויקח רומח בידו...' וכו'.

אמר רבי יוחנן, ששה ניסים נעשו לו לפנחס. האחד, שהיה לזמרי לפרוש ולא פרש. השני, שהיה לו לדבר, ולא דיבר. השלישי, שכיוון באבריהן בדיוק. הרביעי, שלא נשמטו מהרומח. החמישי, שבא מלאך והגביה לו המשקוף ביציאתו משם. השישי, בא מלאך (אחר) והשחית בעם. וכו'. 'ויעמוד פנחס ויפלל ותעצר המגפה'. אמר רבי אלעזר, ויתפלל לא נאמר, אלא ויפלל. מלמד שעשה פלילות עם קונו, וביקשו מלאכי השרת לדחפו. אמר להם הקב"ה, הניחו לו, קנאי בן קנאי הוא, משיב חימה בן משיב חימה הוא. והוא שכתוב, "פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן". אמר לו הקב"ה למשה, לך הקדם לו שלום, שנאמר, "לכן אמור, הנני נותן לו את בריתי שלום".

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

ישרים: טבע האדם כבד מאוד כי עפריות החומר גס.. ומי שרוצה לזכות לעבוד את הבורא, צריך שיתגבר נגד טבעו ויזדרז. זריזותו של פנחס היא גילוי למהות מעשיו, הכנעת החומר בפני הרוח. כהונה זו זריזות, **הגמרא (חולין כג)** **אומרת:** כוהנים זריזים הם, כלומר, בוער בהם משהו, יש בהם להט, קפדנות, חימה יתירה, כולו אש. **הגמרא (סנהדרין קיג)** **אומרת:** אליהו (פנחס) היה קפדן מפני שהיה כהן, **אומרת הגמרא (ב"ב ק):** כוהנים קפדנים כי הם קדושים וכל הקדוש הוא אש. **אומר הספורנו:** רוח קנאה היא רוח טהרה. כהונה זה טהרה וקדושה "וקדשתו", קדושה היא התגברות הרוח, "קדושים תהיו" זה הניגוד לערווה. **אומר המהר"ל:** פנחס שמקנא במעשה ערווה, ראוי לאיצטלה של כהונה, הרוח הבערת בו היא קדושה. איך זה מסתדר עם חסד? כשהיו באים לביהמ"ק, רואים כוהנים בעבודתם, זו היתה השפעה על כלל ישראל, חזרו מרוממים לביתם. מעשה החסד האמיתי של אהרון הכהן הוא ההשפעה של הקדושה על הכלל. **אומר ר' יחזקאל סרנה:** "תחת אשר קנא לאלוקיו וכפר על בני", פנחס עושה מעשה של קנאה לאלוקיו, אבל המטרה היא טובת כלל ישראל. החיבור של קנאת ה' לאהבת ישראל הופכת את מעשה הקנאה של פנחס למעשה טהור של חסד, כראוי לזרעו של אהרון הכהן, איש החסד אוהב שלום. **האבע"ז אומר:** קנא כקונו, זה לא מעשה קנאה פשוט, זה מעשה אלוקי, החליף את הקב"ה בתפקיד ועשה את המעשה כמו קונו. הקב"ה מסתיר את החסד במעשה הדין, גם פנחס במעשה הדין שלו, קנאות אכזרית, מוסתר חסד עצום והצלח לכלל ישראל "ותעצר המגפה". ועל מעשה החסד עם ישראל, קיבל כהונה שהיא חסד. **שבת שלום!**

בוערת, זועקת זה אסור (געוואלד!). "אשר קנא לאלוקיו" הקנאות של פנחס היא שלמות של כלל כוחות הנפש בלתי לה' לבדו, ללא נגיעות אישיות (שאם לא כך, הוא יקרא רוצח). הקב"ה הרג את זימרי, אבל פנחס היה זה שבערה בו קנאת ה', הפריע לו המעשה הזה.

הגמרא (סוטה מח) **מספרת:** כשקבעו חכמים את הברכות שבתפילת עמידה, שבע עשרה ברכות קבעו לבד, וכשרצו לקבוע ברכת המינים, ביקשו משמואל הקטן לחבר את הברכה. במה התייחד א"כ שמואל הקטן שדווקא הוא יכול לכתוב את ברכת המינים? במשנה באבות (פ"ד, מ"ט) יש מימרא בשמו: שמואל הקטן אומר "בנפול אויבך אל תשמח וגו'". ויש לתמוה, הלא זה ציטוט מספר משלי (כד), ולמה ייחסו את זה לז' תשובה, כי זו הייתה מהותו בלתי לה' לבדו, לא הייתה לו שנאה לאף אחד. **אומרת הגמרא,** היה ראוי שתשרה עליו שכניה. בלתי לה' לבדו, זו בעצם פעולת קנין "לקנות" שכניה.. מעיד הקב"ה על פנחס "בקנאו את קנאתי", **אומר רש"י:** בנקמו את נקמתי בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף. כל נטית הקנאות של פנחס היא לשמי. **מוסיף המהר"ל ואומר:** שיסוד מעשה הקנאות של פנחס הוא זריזות. **המדרש אומר:** כשנפרצו ישראל בזנות, רפו ידי משה וידי הצדיקים עימו, ופנחס הזדרז ועל כן יבוא ויטול את הראוי לו. **הרמב"ם (אסו"ב יב)** **אומר:** ואם קנאים פגעו בו והרגוהו, הרי אלו משובחים וזריזים.

כאשר אדם יורד ברוחניות הוא נמשך למטה, נראה כי הוא להוט ומזדרז לחטוא, אבל למעשה, זו הנפילה הנוראה והשקיעה בחומריות (הוא צולל למטה), התוצאה האמיתית היא עצלות וכבדות. מי שנמשך ע"י החומר מאבד את הזריזות שלו. **אומר המסילת**

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת'
המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רנג

דיני שהיית תבשיל על האש מערב שבת, והחזרתו על האש בשבת - דיני החזרה

י המשך וכל שכן שאסור להפוך את סיר הכובאנה כדי שתתבשל מכל צדדיה [לה]. וכל האמור [לו]. הוא דוקא אם התבשיל ודאי לא התבשל כמאכל בן דרוסאי, או ספק אם התבשל כמאכל בן דרוסאי [לז]. אבל אם כבר התבשל כמאכל בן דרוסאי, הדבר תלוי במחלוקת. יש אומרים שאסור לסגור, שהרי שייך בו עדיין בישול (רבינו הרמב"ם פ"ט הל"ג ושו"ע סימן שיח ס"ד. ושת"ז וז"ר סימן רנג סקל"ו וסקל"ח). ויש אומרים שמותר לסגור, כי כיון שבודאי התבשל כמאכל בן דרוסאי, אין בזה משום בישול (הרמב"ן והרשב"א). לפיכך לכתחילה לא יסגור. אבל אם סגר, אף שעבר איסור, לא נאסר התבשיל, כיון שיש לסמוך על המתירים, ויכול לאכלו אפילו בשבת עצמה (משנ"ב סימן רנט סק"ה, וביה"ל סימן רנג ס"ב ד"ה ודוקא. וז"ר סקל"ו) [לח]. וכן מותר לומר לגוי

אבל בכובאנה שאינה נאפית אלא מתבשלת, קרימת פנים היא אחרי שכבר התבשלה כולה מבפנים, ולכן גם אם קרמו פניה אפשר דלא חשיב כמאכל בן דרוסאי, וצ"ע:

[לו] וה"ה לענין הטמנה, לדעת חכמי הספרדים שאין לכסות בשמיכה את הסיר שעל הפלטה, אם עדיין לא התבשל כל צרכו, עיין מ"ש בס"ל סימן רנד ס"ד ד"ה אע"פ:

[לז] שגם בספק אם התבשל כמאב"ד, אסור לסגור, שהרי עדיין שייך בו בישול. ואם סגר, התבשיל אסור. וכ"כ רמ"א בתשובה סימן קב:

[לה] ואם עדיין היא בצק, הרי היא מוקצה, לפי שאינה ראויה לאכילה. ויל"ע אם שייך בכובאנה ההגדרה של נתבשל כמאב"ד כדי להתירה בדיעבד כשנעשה בה אחד מן הדברים הללו, דלכאורה הגדרה זו לא שייכה אלא בתבשיל של בשר או עוף או אורז או תפוז"א וכיוצ"ב, לפי שאז התבשיל ראוי לאכילה בדוחק, כדלעיל סעיף א. אבל כובאנה אם עדיין יש בה בצק, אינם ראויים לאכילה כלל. ואף שחז"ל פירשו שאם קרמו פני הבצק, נקרא כמאכל בן דרוסאי, ולא חשיב שאינו ראוי לאכילה כלל, אף שמבפנים עדיין הוא בצק. מ"מ י"ל שזהו דוקא באפייה, כיון שבתחילה נאפה מבחוץ ואח"כ מבפנים.